

ERKEN HAYAT

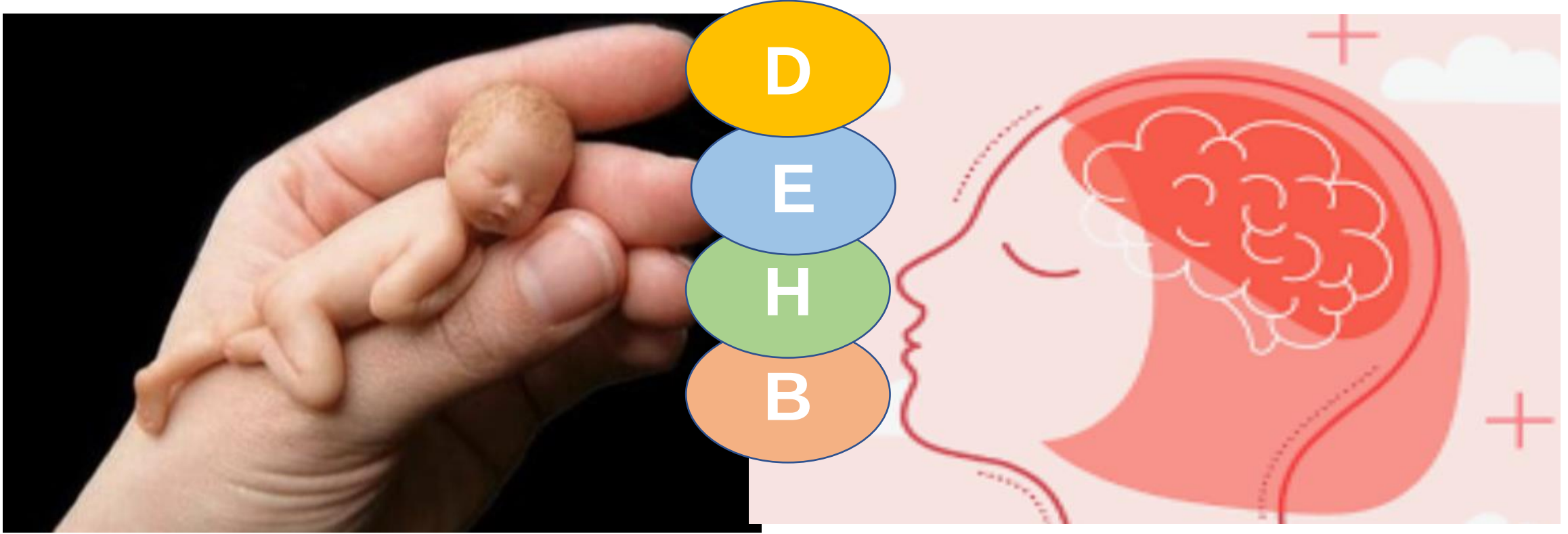
**TODUP A4
Sosyal Sorumluluk Projesi**

19. 01. 2023

**Kübra Yıldız
Ayşenur Bakır
Emir Ortakaya
Şeyma Bilge
Yahya Emre Aksoy
Saghar Shahi
Ecem Ayşenur Akgül
Enta EminChalıl
Beyzanur Altun
Shadi Samadi
Cemil Akkoyun
Sahar Jafari
Erdem Kılıç
Mehmet Taha Arın
Kerem Müezzino
Muhammed Talha Gökmen
Yusuf Karagöz
Mert Yaprak
Yusuf Özcan**

**Danışman:
Doç. Dr. Özge Serçe Pehlevan**

**Prematüre Bebek Ailelerinin
Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu
Hakkındaki Bilgi Düzeyi**

AKIŞ

- Neden bu konuyu seçtik?
- Prematürite
- Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu
- Neler Yaptık?
- Anket Sorularımız
- Yanıtların Değerlendirilmesi
- Önerilerimiz
- Biz Neler Öğrendik?
- Teşekkür

Prematüre Doğum

- Gebeliğin 37. haftası tamamlanmadan gerçekleşen doğumdur.
- Dünyaya gelen her 10 bebekten 1 tanesi prematüre olarak doğmaktadır.
→ 15 milyon prematüre doğum/yıl

Neden prematüre bebek ailelerini seçtik?

- Kognitif ve psikiyatrik bozukluklar ↑
- DEHB yaklaşık 4 kat ↑

Tso WW et al, Dev Med Child Neurol. 2022; Franz AP, Pediatrics, 2018

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB)

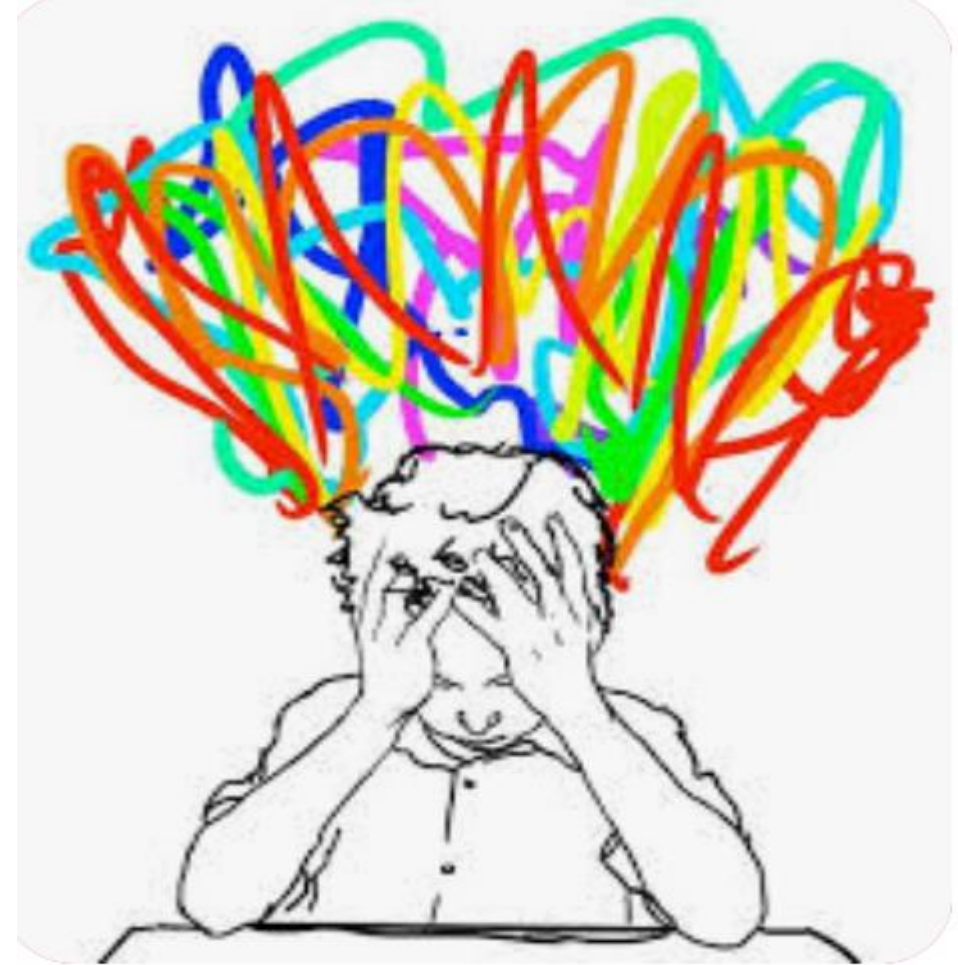
- Dikkatin kolayca dağılması, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik belirtilerinin, yaşamın en az iki alanını olumsuz etkileyecek boyutta olmasıyla kendini gösteren psikiyatrik bozukluktur.
- Düşünsel, akademik, davranışsal, duygusal ve sosyal fonksiyonlara olumsuz etki
- Çocuk ve adolesanlardaki insidans %5-7

Franz AP et al, Pediatrics, 2018; Montagna A, Plos One, 2020

Neden DEHB?

- Eđitsel kazanımlar ☹
- Sosyal uyum problemleri ☹
- Antisosyal davranışlar ☹
- Madde bağımlılığı ☹
- Suç faaliyetleri ☹
- Trafik kazası ☹

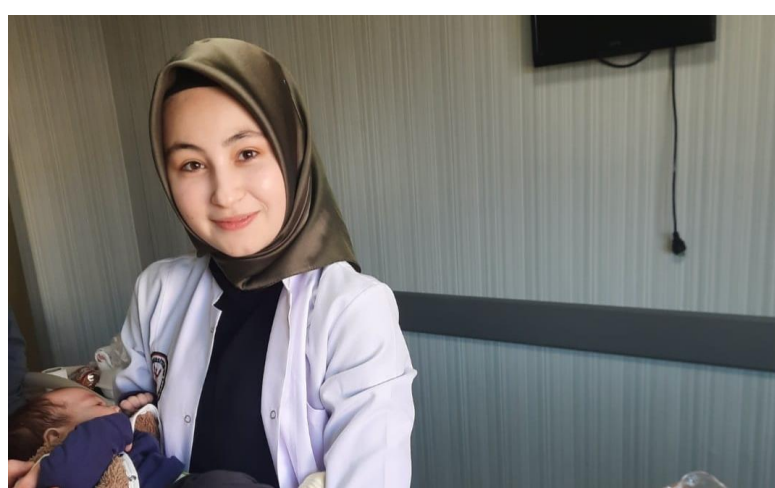

Biz Neler Yaptık?

- Literatür tarama
- Anket sorularının ön taslağının oluşturulması
- Çocuk psikiyatri bölümünden destek
- Anketin son taslağının oluşturulması
- Soruların küçük bir grup üzerinde ön uygulaması
- Öngörülemeyen hataların düzeltilmesi
- Etik kurul başvurusu
- Anket uygulamaları
- Ön çalışma sonuçlarının değerlendirilmesi

ANKETİMİZ

Değerli Anne-Babamız,

Dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu yaşam boyu devam etme olasılığı olan, kimi zaman aile hayatı, okul başarısı, sosyal ilişkileri önemli ölçüde etkileyecek sonuçlar doğurabilen, erken tanı konulduğunda ve doğru tedavi ile yaklaşıldığında tamamen kontrol altına alınabilen bir rahatsızlıktır. Okul öncesi dönemde çocuğun hayatında öğretmen olmayabileceği için erken tanı konulabilmesi için ailelere büyük görev düşmekte, bunun için bu hastalık hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu ankette prematüre (erken doğan) bebeğe sahip ailelerin bu rahatsızlık hakkında bilgi düzeylerinin değerlendirmek, elde edilecek sonuçlar ile hastalık hakkında daha riskli gruplarda farkındalık oluşturulmak amaçlanmaktadır. Dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu olan çocuklara daha erken tanı konulabilmesi adına gönüllü olarak anket çalışmamıza katılarak sunduğunuz katkıdan dolayı teşekkür ederiz. Bu formu okuyup, onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelmektedir. Ancak çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çıkma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler tamamen Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 öğrencilerinin Sosyal Sorumluluk Projesi kapsamında ve bilimsel araştırma amacı ile tıbbi kongre/toplantı ve dergilerde kimlik bilgileriniz verilmeden kullanılacaktır. Anket çalışmamız hakkında sormak istediğiniz herhangi bir soru olursa ozge.serce@kocaeli.edu.tr e-posta adresinden Doç. Dr. Özge Serçe Pehlevan'a ulaşabilirsiniz.

1. Bebeğiniz kaç haftalık doğmuştu? a) Zamanında doğdu b) Erken doğdu; doğum haftası
2. Yaşınız nedir?
3. Mesleğiniz nedir?
4. Eğitim düzeyiniz nedir? a) İlkokul mezunu b) Lise mezunu c) Üniversite mezunu
5. Aylık geliriniz ortalama ne kadar? a) Asgari ücretin (5500 TL) altında b) Asgari ücretin 2 katı c) Daha fazla
6. Kaç çocuğunuz var?
7. Prematüre (erken doğan) bebeğiniz varsa şu anki yaşı nedir?
8. Ailede veya yakın akrabalarda dikkat eksikliği/hiperaktivite tanılı birey var mı?

ANKETİMİZ

9. Çocuklarda görülen bazı davranışlar gelişim süreçlerinin bir parçası olabilir. Bazen çocukta görülen farklılıklar onun bu gelişim evrelerinin bir parçası olarak çocukça normal davranış olarak da nitelenebilir, anne-baba gibi çevrenin çocuğa tutumlarına bağlanabilir veya dikkat eksikliği/ hiperaktivite bozukluğundan şüphelendirebilir. Aşağıda ifade edilen bulgulardan hangileri bir araya gelirse size göre çocukta dikkat eksikliği/ hiperaktivite bozukluğu olabileceğinden aileleri şüphelendirmelidir?

	Evet	Hayır	Fikrim yok
a. <u>Çocuğunuza</u> bir şey söylediğinizde sizi duymaması, söylediklerinizi yapmaması veya defalarca söyleyip yüksek sesle konuştuğunuzda veya göz teması kurduğunuzda yapması			
b. Siz yönlendirmeden veya yanında siz olmadan ödev/aktivite yapmak istememesi			
c. Odasının, masasının dağınık olması			
d. Önce sevdiği işlerden başlayıp, sıkıcı zor görevleri ertelemesi, son dakikaya bırakması veya hiç başlamaması			
e. Eşyalarının yerinin değiştirilmesinden hoşlanmaması			
f. <u>Saatlerce</u> tablet veya <u>lego</u> oynayıp 5 dakikadan fazla kitap okumaması			
g. Söylediklerinizin bir kulağından girip diğerinden çıkması			
h. Derste/tkinlikte sürekli etrafı ile ilgili olup hayaller kurması, aklı hep başka yerde imiş gibi gözükmesi			

i. İşleri karışık, rastgele, planlama yapmadan yapması, başladığı işi çoğu zaman bitirememesi			
j. Yaptığı bir işe aşırı odaklanması, o sırada yanında top patlasa bile duymaması			
k. Yavaş, ağırkanlı bir çocuk olması; sürekli “hadi” diyerek ona iş yaptırmanız gerekmesi			
l. Oyun oynarken gürültü yapması, yüksek sesle konuşması			
m. Yemek yerken sık sık sofradan kalkması			
n. Sabırsız olup, isteklerinin hemen olmasını istemesi			
o. Oyunlara davetsiz biçimde gidip oyunları bölmesi			
p. İzin almadan konuşması, konuşurken sizin sözünüzü kesmesi			
r. Arkadaşlarının yap dediği şeyleri, doğru olup olmadığını sorgulamadan hemen yapması			
s. Başka çocukları itip, kakması, vurması, ısırması			
t. Çok konuşması, düşünmeden yanıt vermesi, patavatsız olması			
u. Sakar olması, yürürken sıklıkla eşyalara çarpması, sıklıkla ev kazasına maruz kalması			

ANKETİMİZ

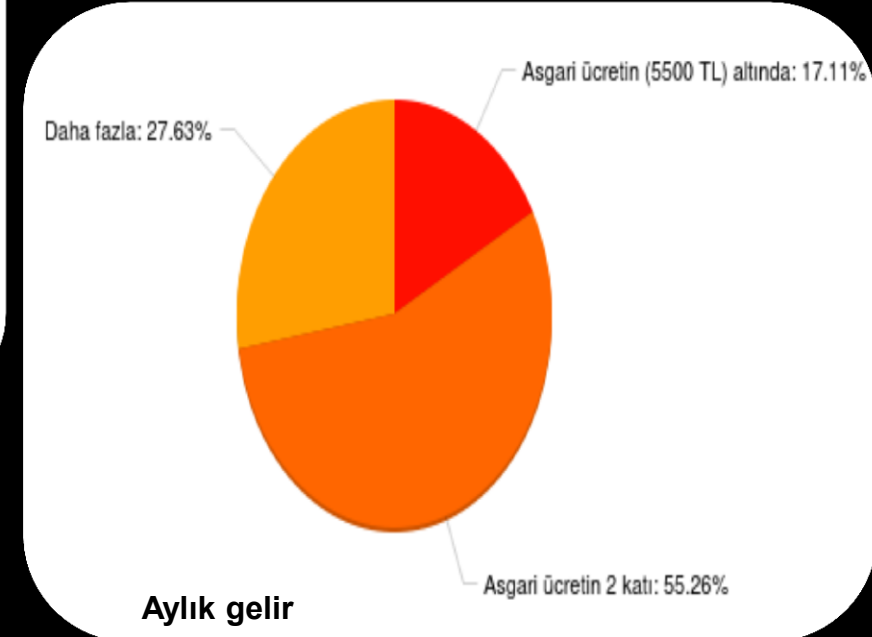
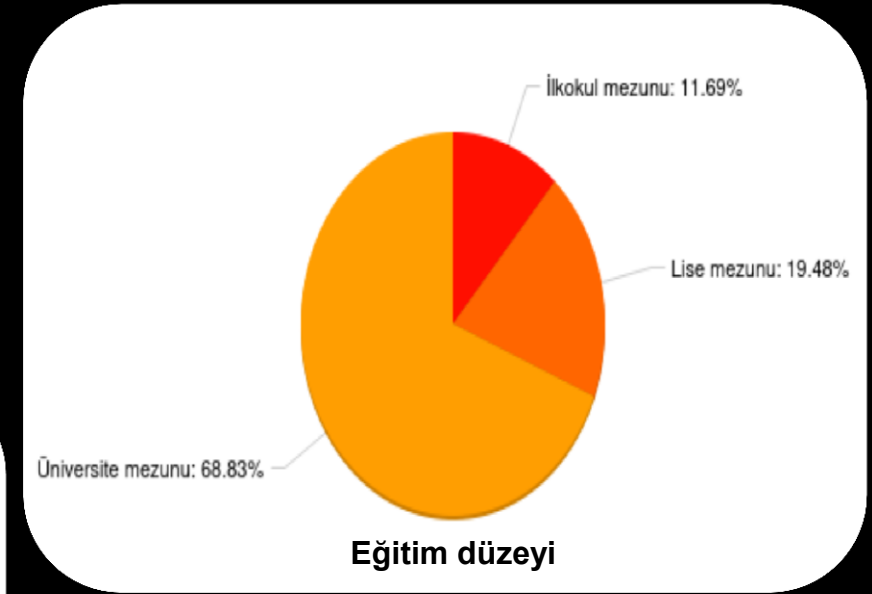
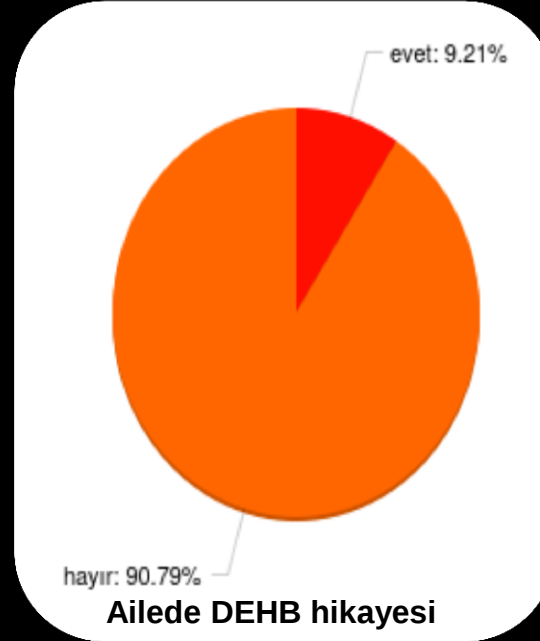
10. Aşağıdaki bilgilerden sizce hangileri doğrudur?

	Doğru	Yanlış	Fikrim yok
a. “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ” zamanında doğan (term) bebeklerde erken doğanlara (preterm/prematüre) göre daha fazla görülür.			
b. Erken doğanlarda (Prematüre) “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ”nun dikkat <u>eksikliği</u> bulguları <u>hiperaktivite</u> bulgularından daha fazla görülür.			
c. “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ”nda <u>hiperaktivite</u> ve <u>dürtüsel</u> bulgular ilkokul çağından sonra daha belirgin görülmeye başlar.			
d. “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ” nda <u>hiperaktivite</u> ve <u>dürtüsel</u> bulgular görülmeye başladıktan sonra tedavi edilmez ise yaşamın her döneminde hemen hemen aynı şiddette devam eder.			
e. Anne, baba gibi ailede “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ” tanılı birey varsa çocukta “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ” daha fazla görülebilir.			
f. “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ” var demek için belirtilerin en az 3 ay devam etmesi gerekir			
g. Belirtilerin sadece okulda veya evde olması “ <u>Dikkat</u> <u>eksikliği</u> / <u>hiperaktivite</u> <u>bozukluğu</u> ” tanısı koymak için yeterlidir			

KATILIMCILARIN CEVAPLARI

Demografik Veriler

	N= 79 (%)
Gebelik haftası	
≤ 28	14 (17.7)
28-34	32 (40.5)
< 35	33 (41.8)
Ebeveyn yaşı (yıl)	
≤ 30	25 (31.6)
> 30	54 (68.4)
Meslek	
Çalışmıyor	26 (32.9)
Öğretmen	20 (25.3)
Çalışıyor (Diğer meslekler)	33 (41.8)
Çocuk sayısı	
1	31 (39.2)
2-3	45 (57)
> 3	3 (3.8)
Prematüre bebeğin kronolojik yaşı (yıl)	
< 1	27 (34.2)
Okul öncesi	29 (36.7)
Daha büyük	23 (29.1)

BİLGİ DÜZEYİ

	Toplam puan
Dikkat eksikliği bulguları <i>median (%25-75)</i>	41 (12-50)
Hiperaktivite bulguları, <i>median (%25-75)</i>	50 (0-50)
Dürtüsellik bulguları <i>median (%25-75)</i>	25 (12-50)
Tüm bulgular, <i>ort</i>±<i>SD</i>	37.9 ±23.8
Genel bilgi, <i>ort</i>±<i>SD</i>	21.8 ±18

Ailede
DEHB
hikayesi
P=0.035

Meslek
P=0.01

Öğretmen

P=0.004

Diğer
meslek
grubu

Ailede
DEHB
hikayesi
P=0.06

YORUM

- Ön çalışma sonuçlarımıza göre çalışma örneklekimizde genel olarak demografik verilerden bağımsız DEHB'na yönelik bilgi düzeylerini düşük bulduk.
- Hiperaktivite bulgularına yönelik bilgi puanları en yüksek iken, en düşük bilgi puanlarının dürtüsellik bulgularına yönelik olduğunu gördük.
- Prematüre bebeklerin DEHB açısından yüksek riskli gruba girdiği düşünüldüğünde bu hastalık hakkında prematüre bebeklere bakım verenlerin farkındalığının ve özellikle okul öncesi dönemde görülen bulgularına yönelik bilgi düzeylerinin artırılması gerektiğini düşünmekteyiz.

BİLİNÇLİ TOPLUM → ERKEN TANI → İYİ PROGNOZ → KALİTELİ YAŞAM

ÖNERİLERİMİZ

- Poliklinikte aileler için bilgilendirme broşürleri
- Prematüre bebek dernekleri ile sonuçların paylaşılması
(Sosyal Medyanın gücü)
- Tıp fakültesi öğrencilerinde farkındalık oluşturma
(Tıp Öğrenci Kongresi)
- Hekimlerde farkındalık uyandırma
(Neonatoloji Kongresi)

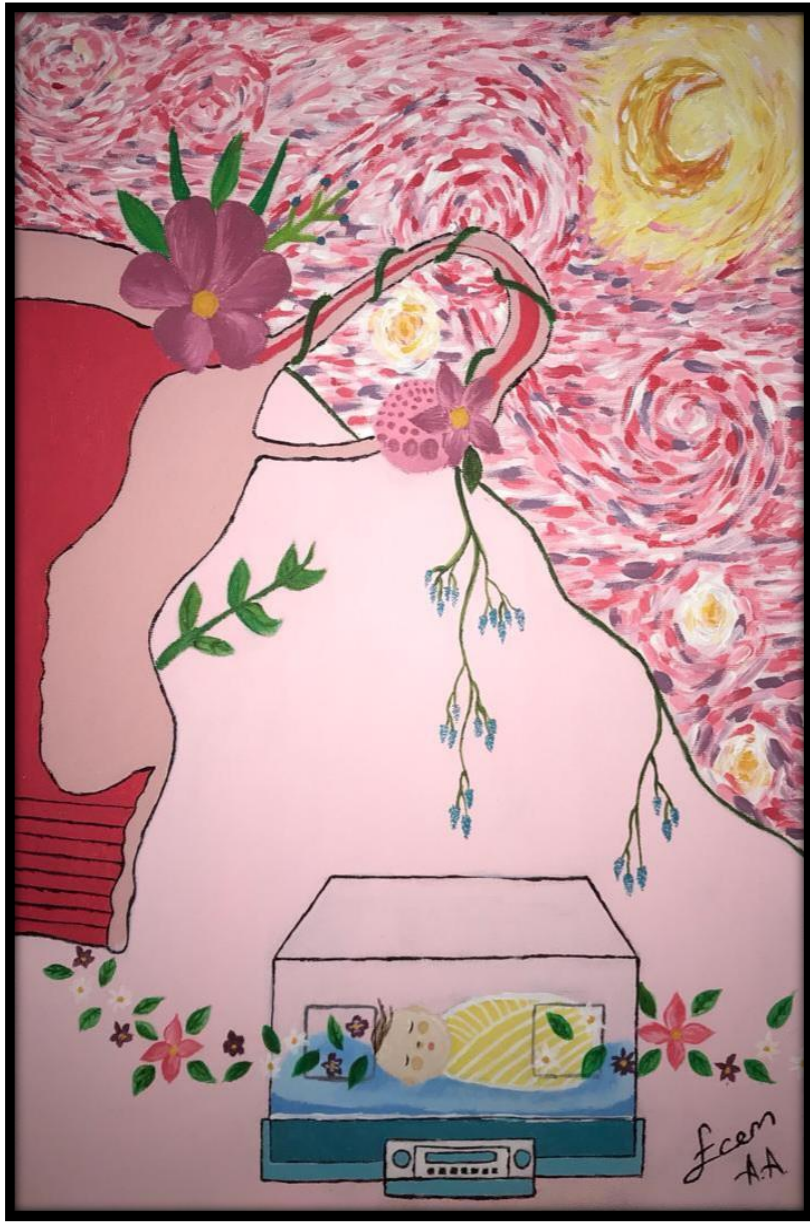
NELER ÖĞRENDİK?

- Multidisipliner çalışma planlama
- Literatür tarama
- Basılı ve online anket oluşturma
- Etik kurul başvurusu
- Çalışma yürütme
- Verileri analiz etme ve sunma

TEŞEKKÜR

- **Prof. Dr. Özlem Yıldız Gündoğdu**
- **Doç. Dr. Özge Serçe Pehlevan**
- **Uzm. Dr. Figen Çakmakçı**
- **Dr. Öğr. Üyesi Sibel Balcı**

*Çalışmamızı hayat mücadelesine
erkenden bařlayan ve bir ömür boyu
sürdüren minik kahramanlarımıza
ithaf ediyoruz...*

**Dinlediėiniz
için
Teřekkürler**